

„Fă-ți griji. Urmează scrisoare.”

Discuția în jurul rezultatelor studiului realizat de Pew Research Center despre evreii americani

De Getta Neumann

Un evreu trimite o telegramă : „Fă-ți griji. Urmează scrisoare.” Deci, a priori, te temi și te sperii, încă înainte de a cunoaște primejdia. Mi se pare că bancul exprimă neliniștea premonitoare care străbate dezbaterile dezlănțuite după publicarea studiului despre evreii americani.

Cum este vorba de a doua cea mai mare comunitate din lume după cea din Israel, cifrele și ceea ce rezultă din ele ca prognoză despre viitor sunt deosebit de importante. Ce aflăm din faimosul studiu Pew ? Știrile bune : populația evreiască a crescut, chiar dacă mai puțin decât populația totală. 94% din evreii americani sunt mândri că sunt evrei și au un sentiment puternic de apartenență. Știrile proaste : 22 %, 1 evreu din 5, se declară fără religie, la cei de sub 30 de ani sunt chiar 32%. O majoritate, 62%, afirmă că identitatea lor evreiască este determinată de origine și cultură.

Evreii laici rup nu numai cu religia, ci adesea, cu organizațiile evreiești, și în plus, sunt mai înclinați să încheie o căsnicie mixtă și să nu transmită tradiția evreiască. Nu este clar - ce a fost întâi, oul sau găina? - dacă mariajul mixt este rezultatul dispariției sentimentului religios sau viceversa, dar fenomenul este evident. Este firesc ca existența într-o societate deschisă, tolerantă, într-un mediu multietnic și multicultural să ducă la estomparea contururilor identitare. Este verosimil că grupul evreilor neafiliați la o comunitate religioasă va atrage noi transfugi, pierzând totodată pe alții care se vor asimila complet, adică își vor pierde conștiința apartenenței la evreitate.

Comunitatea de evrei ortodocși nu reprezintă decât 10% din populația totală, dar media de vârstă este semnificativ scăzută, numărul de copii pe familie mai ridicat, iar tendința de a abandona curentul ortodox a scăzut în ultimii ani. Așadar, creșterea acestui segment de populație este probabilă.

Am primit telegrama, dar scrisoarea nu a sosit încă, ci este pe cale să fie scrisă. Dacă recenta evoluție este preocupantă, nu cred că viziunea apocaliptică și panica din numeroase articole sunt justificate și nu mă înrolez în *brigada oi-vei*, cum numește J.J. Goldberg de la ziarul *Forward* grupul speriaților. (Apropo *oi-vei-nici*, era amuzant cum, la anunțarea premiilor Nobel, din care șase au fost decernate unor evrei, în loc de mulțumire, în Israel s-a instalat îngrijorarea, pentru că cei doi cu cetățenia israeliană nu trăiesc în Israel!) Iudaismul și-a dovedit vitalitatea timp de milenii și are puterea de a se adapta și transforma. Desigur, paradoxul la baza identității evreilor laici, rezumat umoristic în fraza : *Noi avem un singur Dumnezeu și noi nu credem în el* pretinde o redefinire a

identității. La întrebarea „Ce înseamnă să fii evreu?”, memoria Holocaustului și o viață ghidată de etica iudaică au fost răspunsurile cele mai frecvente. Lupta pentru dreptate și egalitate este percepută ca o valoare iudaică. În mod bizar, atașamentul pentru Israel (43%) și simțul umorului (42%) au avut cam aceeași pondere. Cert este că pentru marea majoritate, identitatea de evreu este o sursă de mândrie și că în căsătoriile mixte, de cele mai multe ori, copiii primesc o educație evreiască.

În ciuda tuturor eforturilor, viitorul rămâne impredictibil, e de ajuns să enumerăm profețiile optimiste sau sumbre care s-au dovedit false. De multe ori viitorul poporului evreu a fost pus sub semnul întrebării și amenințat din exterior, dar și din interior. Primejdii există, dar și voința și posibilitatea de a le învinge. Dacă în România am fost cetățeană română și ca naționalitate evreu, iar în Germania, germană cu religia mozaică, evreică am rămas tot timpul, o identitate-mozaic cu nenumărate fațete. Definirea particularității evreului în secolul XXI, ca entitate religioasă și/sau etnică și/sau culturală, este un proces în desfășurare.

A Portrait of Jewish Americans. (Potretul americanilor evrei. Raportul Centrului de Cercetare Pew.)
<http://www.pewforum.org/2013/10/01/jewish-american-beliefs-attitudes-culture-survey/>